

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków, dnia 31 października 1933 r.

TREŚĆ:

Pozycja:	Str.
166. Współdziałanie młodzieży szkolnej w Polsce z młodzieżą w szkołach polskich zagranicą	426
167. Ulgi kolejowe — wykaz szkół na rok szkolny 1933/34	428
168. Księga Pamiątkowa Ucznia-Żołnierza	440
169. „Tydzień Książki Polskiej“	442
170. Ulgi w spłacaniu 6% Pożyczki Narodowej	443
171. Urzędowe przesyłki pocztowe	444
172. Zaliczki na uposażenie w związku z Pożyczką Narodową	445
173. Czynsze za mieszkania funkcjonariuszów państwowych	446
174. Prace Komisji Porozumiewawczych w roku szkolnym 1933/34	447
175. Rejony i plan pracy ognisk metodycznych	448
176. Taksy i opłaty szkolne w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych	450
177. Zmiana zarządzenia o udziale niepaństwowych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w kosztach wzmożonej opieki	456
178. Konkursy	456
179. Komunikaty	457
180. DZIAŁ NIEURZĘDOWY:	
Szybowiec w szkole średniej	461

Nr. O. 2005/33.

Kraków, dnia 25 września 1933 r.

Do

**Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących,
zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i rolniczych oraz
Inspektoratów szkolnych w Okręgu w sprawie
współdziałania młodzieży szkolnej w Polsce z mło-
dzieżą w szkołach polskich zagranicą.**

Utworzony w roku ubiegłym pod przewodnictwem dyrektora gimnazjum im. Batorego w Warszawie, p. Wiktora Ambroziewicza. Komitet Wychowania Narodowego Młodzieży Polskiej z Zagranicy, przystąpił do zorganizowania akcji współdziałania młodzieży szkolnej w Polsce z młodzieżą w szkołach polskich zagranicą.

Jako zapoczątkowanie tej akcji został wydany poniżej umieszczony „Regulamin akcji opieki szkół krajowych nad szkołami polskimi zagranicą”.

Popierając inicjatywę Komitetu Wychowania Narodowego Młodzieży Polskiej z Zagranicy, proszę na podstawie okólnika Nr. 131 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 września 1933 r. (I. Pol. 3009/33) o przychylne potraktowanie tej akcji.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

Komitet Wychowania Narodowego
Młodzieży Polskiej z Zagranicy
przy
Radzie Organizacyjnej Polaków
z Zagranicy.
Sekcja szkolna.

REGULAMIN

akcji opieki szkół krajowych nad szkołami polskimi zagranicą.

I. Zakres rzeczowy akcji opieki.

1) Akcja opieki szkół krajowych nad szkołami polskimi zagranicą obejmuje między innymi:

a) wymianę korespondencji pomiędzy szkołami i młodzieżą i wzajemne komunikowanie sobie zdarzeń z życia szkół i młodzieży;

b) wymianę fotografii, albumów, pocztówek, znaczków i charakterystycznych wytworów miejscowej sztuki ludowej,

- c) zbórkę książek na rzecz młodzieży zagranicznej,
- d) urządzenie w szkołach krajowych odczytów i pogadanek na tematy, związane z życiem Polaków zagranicą, emigracji i ekspansji polskiej, jakoteż krajów i okolic, w których znajdują się szkoły, będące przedmiotem opieki,
- e) przedstawienia amatorskie i t. p. imprezy w szkołach krajowych na rzecz szkół zagranicznych,
- f) rozpisywanie przez szkoły lub klasy szkół krajowych konkursów dla uczniów szkół lub klas zagranicznych na oznaczony temat propagandowy,
- g) uzupełnienie pomocy szkolnych szkół zagranicznych,
- h) wzajemne odwiedzanie się wycieczek szkolnych, jakoteż przyjmowanie na okres wakacyjny przez szkoły lub rodziny uczniów odnośnych szkół uczniów szkół zagranicznych, względnie krajowych,
- i) przysyłanie pism szkolnych i wciąganie młodzieży z zagranicy do wspólpracy w ich redagowaniu.

II. Organizacja akcji.

2) Centrala, ogniskując poczynania szkół, jest Sekcja Szkolna (Podsekcja Opieki) Komitetu Wychowania Narodowego Młodzieży Polskiej z Zagranicy przy Radzie Organizacyjnej Polaków z Zagranicy.

Centrala ta:

- a) ustala zasadnicze wytyczne akcji opieki, pozostające w ścisłym porozumieniu z poszczególnymi szkołami i ich nauczycielstwem,
- b) inicjuje podjęcie akcji w poszczególnych szkołach krajowych i ułatwia dobór szkoły zagranicznej, podlegającej opiece,
- c) uzgadnia akcję tych szkół z analogiczną działalnością poszczególnych organizacyj i instytucyj społecznych,
- d) ustala perjodyczne programy akcji i komunikuje je szkołom,
- e) na podstawie sprawozdań z poszczególnych szkół — ustala wyniki akcji i komunikuje je szkołom i zainteresowanym instytucjom,
- f) pozostaje za pośrednictwem Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy w kontakcie z organizacjami nauczycielskimi i poszczególnymi nauczycielami zagranicą, celem harmonizowania akcji krajowej z akcją szkół polskich zagranicą,
- g) zwołuje, za zgodą władz szkolnych, międzyszkolne zebrania uczniowskie.

3) Organem doradczym Sekcji są ogólnokrajowe i terenowe konferencje kuratorów Komitetów Szkolnych (p. pkt. 4), zwoływane przez Sekcję w miarę potrzeby.

4) Na terenie poszczególnych szkół krajowych akcję ogniskują i prowadzą Komitety Szkolne Przyjaciół Szkoły Polskiej w (nazwa szkoły i miejscowość, w której się znajduje), złożone z 8—10 uczniów lub uczennic, z wyznaczonym przez dyrekcję szkoły nauczycielem jako kuratorem. Kuratorami wyznaczani będą nauczyciele, posiadający specjalne zamiłowanie do pracy społecznej i zrozumienie zagadnień Polonji Zagranicznej, przyczem pożądanym jest, by byli to nauczyciele geografji.

5) Komitety Szkolne prowadzą akcję, opierając się przede wszystkim na inicjatywie własnej oraz nauczycielstwa i młodzieży odnośnej szkoły, następnie zaś wykorzystując programy akcji, przesyłane Komitetom przez centralę w okresach co najmniej półrocznych. W akcji należy unikać momentu pomocy finansowej, a ewent. dochodom należy nadać charakter raczej pomocy rzeczowej.

6) Z akcji na terenie szkoły Komitety przesyłają centrali sprawozdania co pół roku. Centrala sprawozdania te opracowuje i rozsyła je w formie biuletynów szkołom i instytucjom zainteresowanym.

7)) Jeżeli na terenie jakiejś szkoły prowadzona jest już analogiczna akcja przez organizację harcerską, wówczas w drodze porozumienia się z osobami, prowadzącymi tę akcję, zostanie ona rozgraniczona w ten sposób, że akcja harcerska obejmie opiekę nad drużyną harcerską odnośnej szkoły zagranicznej, zaś akcja szkolna — nad całokształtem pozostałego życia tej szkoły.

Prowadzona na terenie danej szkoły akcja innych instytucyj lub organizacyj (Czerwony Krzyż, Straż Przednia i t. d.) zostanie uzgodniona w drodze osobnego porozumienia na zasadzie specjalnych wskazówek Sekcji Szkolnej K. W. N. M. P. Z., działającej w porozumieniu z władzami centralnymi odnośnych organizacyj.

III. Przepisy wykonawcze.

8) Akcja zostanie wprowadzona w życie od początku roku szkolnego r. 1933/34 i obejmie przede wszystkim pierwsze klasy szkół średnich i szóste oddziały szkół powszechnych na terenie Warszawy, jak również niektóre szkoły z poza Warszawy. Na dalsze szkoły, klasy i oddziały na terenie całej Polski akcja będzie rozciągana stopniowo, w miarę postępów akcji początkowej.

9) Akcja w r. 1933/34 zostanie połączoną z pracą nad zorganizowaniem, w związku z II Światowym Zjazdem Polaków, osobnej wystawy szkolnej, ilustrującej akcję opieki.

10) Przydziału poszczególnych szkół zagranicznych poszczególnym szkołom krajowym dokonuje Sekcja Szkolna K. W. N. M. P. z Z., uwzględniając w pierwszym rzędzie kontakty już nawiązane i prowadzone, następnie zaś wytyczne, zawarte w planie zasadniczym, uzgodnionym z Radą Organizacyjną Polaków z Zagranicy.

167.

Nr. O. 2166/33.

Kraków, dnia 11 października 1933 r.

Do

**Dyrekcji państwowych i prywatnych (z prawami szkół państwowych) szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, zakładów kształcenia nauczycieli, Kierownictw publicznych szkół zawodowych dokształcających i Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie
ulg kolejowych.**

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 października 1933 r. Nr. I. Org. 2540/123/33 podaję niżej do wiadomości wykaz zakładów naukowych, których wychowankom przysługują ulgi taryfowe w r. szk. 1933/34 przy przejazdach

kolejami państwowymi oraz prywatnymi, znajdującymi się pod zarządem państwowym.

Wykaz ten zawiera zakłady naukowe państwowe i te prywatne, którym przyznano prawa szkół państwowych, lub które postawione zostały na równi z zakładami państwowymi, z wskazaniem ich w porządku alfabetycznym według województw i miejscowości, w których się znajdują oraz podziałem na kategorie następujące:

- A. Szkoły średnie ogólnokształcące,
- B. Szkoły zawodowe,
- C. Zakłady kształcenia nauczycieli,
- D. Szkoły specjalne,
- E. Publiczne szkoły dokształcające zawodowe.

Szkoły powszechne oraz instytucje oświaty pozaszkolnej nie zostały wyszczególnione w wykazie, natomiast podane zostały po kategorii E w osobnym spisie „Inspektoraty Szkolne“, którym szkoły powszechne oraz instytucje powyższe są podległe.

Wychowawcy (wychowawice) zakładów naukowych wszystkich wyżej wymienionych kategorii od A do E włącznie mają prawo do korzystania z wszystkich ulg, przewidzianych w rozdziałach D-I i D-II działu I części II Taryfy osobowej i bagażowej na podstawie zaświadczeń wzoru ustalonego, wydawanych przez dyrekcję szkół za podpisem dyrektorów, kierowników lub ich zastępców i opatrzonych pieczęcią urzędową odnośnego zakładu naukowego.

Z powyższych ulg korzystają również uczniowie szkół powszechnych, przyczem wszakże zaświadczenia szkolne, wydawane tym uczniom, oprócz podpisu kierownika szkoły i pieczęci szkolnej, powinny być opatrzone pieczęcią odnośnego inspektora szkolnego.

Z ulg na dojazdy stałe za odcinkowymi biletami okresowymi mogą korzystać te instytucje oświaty pozaszkolnej, które uzyskały prawo publiczności (szkoły powszechne dla dorosłych i młodocianych, kursy uzupełniające i t. p.), pod warunkiem, że zaświadczenia szkolne, oprócz podpisu kierownika instytucji i pieczęci, będą opatrzone podpisem i pieczęcią urzędową odnośnego inspektora szkolnego.

Z ulg przy przejazdach zbiorowych (wycieczkach szkolnych) mogą korzystać również uczniowie (uczenice) szkół prywatnych typu wymienionych w wykazie szkół państwowych, jakoteż słuchacze (słuchaczki) nie wymienionych w wykazie niniejszym instytucji oświaty pozaszkolnej: kursów dla dorosłych i młodocianych, szkół dla dorosłych i młodocianych, uniwersytetów powszechnych i ludowych państwowych (prowadzonych przez Kuratorjum, Inspektoraty, Kierownictwa szkół powszechnych), komunalnych (prowadzonych przez sejmiki, wydziały powiatowe, rady szkolne,

magistraty) i społecznych (prowadzonych przez ogniska nauczycielskie i organizacje społeczne) na podstawie każdorazowych zgłoszeń do właściwych Dyrekcyj Okręgowych K. P. przez Inspektorów odnośnych okręgów szkolnych za ich podpisem i pieczęcią urzędową.

Równocześnie odwołuje się poprzedni wykaz szkół, ogłoszony w Dz. Urz. Kuratorjum Nr. 10 z 1932 r.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

A. Szkoły Średnie Ogólnokształcące.

a) szkoły państwowe:

Województwo Kieleckie: Częstochowa — Państwowe Gimnazjum męskie im. H. Sienkiewicza, Częstochowa — Państwowe Gimnazjum męskie im. R. Traugutta, Częstochowa — Państwowe Gimnazjum żeńskie im. J. Słowackiego, Dąbrowa Górnicza — Państwowe Gimnazjum męskie im. W. Łukasińskiego, Kielce — Państwowe Gimnazjum męskie im. Stefana Żeromskiego, Kielce — Państwowe Gimnazjum męskie im. J. Śniadeckiego, Kielce — Państwowe Gimnazjum żeńskie im. Bł. Kingi, Końskie — Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. św. Stan. Kostki, Miechów — Państwowe Gimnazjum męskie im. T. Kościuszki, Olkusz — Państwowe Gimnazjum męskie im. Kr. Kazimierza Wielkiego, Ostrowiec — Państwowe Gimnazjum męskie im. Joachima Chreptowicza, Pińczów — Państwowe Gimnazjum męskie im. H. Kołłątaja, Radom — I. Państwowe Gimnazjum męskie im. Jana Kochanowskiego, Radom — II. Państwowe Gimnazjum męskie i oddziały żeńskie im. T. Chałubińskiego, Sandomierz — Państwowe Gimnazjum męskie im. B. Prusa, Sosnowiec — Państwowe Gimnazjum męskie im. Staszica, Sosnowiec — Państwowe Gimnazjum męskie im. B. Prusa, Sosnowiec — Państwowe Gimnazjum żeńskie im. E. Plater.

Województwo Krakowskie: Biała — Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. Adama Asnyka, Bochnia — Państwowe Gimnazjum męskie im. Kr. Kazimierza Wielkiego, Brzesko — Państwowe Gimnazjum koedukacyjne, Chrzanów — Państwowe Gimnazjum męskie im. St. Staszica, Dębica — Państwowe Gimnazjum męskie im. Kr. Wł. Jagiełły, Gorlice — Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. M. Kromera, Jasło — Państwowe Gimnazjum męskie im. Kr. Leszczyńskiego, Kraków — I. Państwowe Gimnazjum męskie im. Nowodworskiego, Kraków — II. Państwowe Gimnazjum męskie im. św. Jacka, Kraków — III. Państwowe Gimnazjum męskie im. Kr. Sobieskiego, Kraków — IV. Państwowe Gimnazjum męskie im. H. Sienkiewicza, Kraków —

V. Państwowe Gimnazjum męskie im. J. Kochanowskiego, Kraków — VI. Państwowe Gimnazjum męskie im. T. Kościuszki, Kraków — VII. Państwowe Gimnazjum żeńskie im. A. Mickiewicza, Kraków — VIII. Państwowe Gimnazjum męskie im. A. Witkowskiego, Kraków — IX. Państwowe Gimnazjum męskie im. Hoene-Wrońskiego, Kraków — X. Państwowe Gimnazjum żeńskie im. Królowej Wandy, Mielec — Państwowe Gimnazjum męskie im. St. Konarskiego, Myślenice — Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. T. Kościuszki, Nowy Sącz — I. Państwowe Gimnazjum męskie im. Jana Długosza, Nowy Sącz — II. Państwowe Gimnazjum męskie im. Kr. Bol. Chrobrego, Nowy Targ — Państwowe Gimnazjum męskie im. Sew. Goszczyńskiego, Tarnów — I. Państwowe Gimnazjum męskie im. K. Brodzińskiego, Tarnów — II. Państwowe Gimnazjum męskie im. Jana Tarnowskiego, Wadowice — Państwowe Gimnazjum męskie im. M. Wadowity, Wieliczka — Państwowe Gimnazjum męskie im. Jana Matejki, Zakopane — Państwowe Gimnazjum męskie, Żywiec — Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. M. Kopernika.

b) szkoły prywatne:

Województwo Kieleckie: Będzin — Gimnazjum męskie im. Szymon. Fürstenbergów Stowarzyszenia Kupców, Będzin — Gimnazjum męskie Zgromadzenia Kupców, Będzin — Gimnazjum żeńskie Jadwigi Krzymowskiej i Wandy Replińskiej, Częstochowa — Gimnazjum koedukacyjne Dra Filipa Axera, Częstochowa — Gimnazjum żeńskie Stowarzyszenia „Nauka i Praca“, Częstochowa — Gimnazjum żeńskie Zgromadzenia SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Częstochowa — Gimnazjum koedukacyjne Towarzystwa Żydowskich Szkół Średnich, Częstochowa — Gimnazjum męskie Związku Zawodowego Nauczycieli Polskich Szkół Średnich, Dąbrowa Górnicza — Gimnazjum żeńskie im. Emilji Zawidzkiej — Leokadii Młodzianowskiej-Dzikowskiej, Jędrzejów — Gimnazjum koedukacyjne Magistratu m. Jędrzejowa, Kielce — Gimnazjum męskie Gminy Izraelickiej, Kielce — Gimnazjum pod wezwaniem św. St. Kostki, Towarzystwa Opieki nad Gimnazjum Katolickiem, Kielce — Gimnazjum żeńskie im. A. Mickiewicza, utrzymywane przez Spółkę z ogr. odp., Kielce — Gimnazjum żeńskie Stefanji i Władysława (Wolfa) Zimnowodów, Olkusz — Gimnazjum żeńskie Koła Polskiej Macierzy Szkolnej, Opatów — Gimnazjum koedukacyjne im. Bartosza Głowackiego — Włościańskiego Związku Oświatowego, Ostrowiec n/Kam. — Gimnazjum żeńskie im. Stanisława Staszica, Towarzystwa Opieki nad średnią szkołą żeńską, Radom — Gimnazjum żeńskie Marji Gajl, Radom — Gimnazjum żeńskie im. M. Konopnickiej, Twa dla prowadzenia i utrzymywania średniej szkoły żeńskiej, Radom — Gimnazjum koedukacyjne Towarzystwa Przyjaciół

Wiedzy, Sandomierz — Gimnazjum męskie Kurji Diecezjalnej, Skarżysko-Kamienna — Gimnazjum koedukacyjne im. Augusta Witkowskiego, Towarzystwa Przyjaciół Szkoły Średniej, Sosnowiec — Gimnazjum żeńskie im. Heleny Rzadkiewiczowej, Spadkobierców Heleny Rzadkiewiczowej, Sosnowiec — Gimnazjum żeńskie Żydowskiego Towarzystwa Szkół Średnich, Sosnowiec — Gimnazjum męskie Zrzeszenia Rodzicielskiego, Stopnica — Gimnazjum koedukacyjne Sejmiku Stopnickiego, Zawiercie — Gimnazjum żeńskie Heleny Malczewskiej, Zawiercie — Gimnazjum męskie Towarzystwa Szkoły Średniej.

Województwo Krakowskie: Biała — Gimnazjum żeńskie im. św. Hildegardy Córek Bożej Miłości, Dąbrowa k. Tarnowa — Miejskie Gimnazjum koedukacyjne im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, Jasło — Gimnazjum żeńskie im. Bł. Jolanty Towarzystwa Szkoły Średniej, Kraków — Gimnazjum żeńskie im. Kr. Jadwigi — Towarzystwa Gimnazjum żeńskiego im. Kr. Jadwigi, Kraków — Gimnazjum męskie im. St. Jaworskiego, Marji Jaworskiej, Kraków — Gimnazjum żeńskie im. Heleny Kaplińskiej — Marji Trąmpczyńskiej, Kraków — Gimnazjum męskie Zgromadzenia Ks. Ks. Misjonarzy, Kraków — Gimnazjum żeńskie im. Emilji Platerówny, Towarzystwa I. prywatnego gimnazjum żeńskiego, Kraków — Gimnazjum żeńskie im. św. Urszuli SS. Urszulanek, Kraków — Gimnazjum koedukacyjne Żydowskiego Towarzystwa Żydowskiej Szkoły Ludowej i Średniej, Nowy Sącz — Gimnazjum Komitetu Obywatelskiego, Nowy Sącz — Gimnazjum żeńskie im. Kr. Korony Polskiej, Zgromadzenia SS Niepokalanego Poczęcia N. M. P., Oświęcim — Gimnazjum koedukacyjne im. ks. St. Konarskiego, Towarzystwa Szkoły Średniej, Oświęcim — Gimnazjum męskie Salezjańskie im. ks. Jana Bosko, Zgromadzenia Ks. Ks. Salezjanów, Rabka — Gimnazjum męskie Sanatoryjne Dra Jana Wiczorkowskiego, Rabka — Gimnazjum żeńskie Sanatoryjne im. św. Terecki, Ireny Szczukowej, Rakowice pod Krakowem — Gimnazjum męskie im. K. St. Konarskiego OO. Pijarów, Staniątka — Gimnazjum żeńskie im. św. Scholastyki — Zgromadzenia P. P. Benedyktynów, Tarnów — Gimnazjum żeńskie im. SS. Urszulanek, Tarnów — Gimnazjum żeńskie im. Elizy Orzeszkowej — Towarzystwa Szkoły Średniej, Wadowice — Collegium męskie O. O. Karmelitów Bosych, Wadowice — Collegium Marianum męskie Ks. Ks. Pallotynów, Wadowice — Gimnazjum żeńskie Zrzeszenia Rodziców prywatnego gimnazjum żeńskiego, Wieliczka — Gimnazjum żeńskie im. Marji Konopnickiej — Towarzystwa Opieki nad prywatnym gimnazjum żeńskim, Zakopane — Gimnazjum koedukacyjne sanatoryjne im. Bł. Ładysława z Gielniowa — Towarzystwa Opieki nad młodzieżą, Zbylitowska Góra koło Tarnowa — Gimnazjum żeńskie Zgromadzenia S. S. Najświętszego Serca Jezusowego.

B. Szkoły Zawodowe.

Województwo Kieleckie: Będzin — Liceum Handlowe męskie Zgromadzenia Kupców m. Będzina, Będzin — 3-kl. Szkoła Handlowa Żeńska Marji Bojarskiej, Będzin — Pryw. Jednoroczna Szkoła Żeńska Przysp. Kup. M. Bojarskiej, Chmielnik Kielecki — Szkoła Zawodowa Żeńska im. Królowej Jadwigi — Zgromadzenia SS. Kanoniczek św. Ducha, Chwałowice — Szkoła Rolnicza męska, Częstochowa — Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska, Częstochowa — Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa Okręgowego Towarzystwa Rzemieślników (męska), Częstochowa — Szkoła Rzemiosł dla Żydów Gminy Żydowskiej (męska), Częstochowa — 4-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Stowarzyszenia Kupców Polskich, Częstochowa — Szkoła Przemysłowo-Handlowa żeńska SS. Zmartwychwstania Pańskiego, Częstochowa — Liceum Handlowe żeńskie SS. Zmartwychwstania Pańskiego, Częstochowa — Niższa Szkoła Zawodowa Żeńska Stowarzyszenia Dzieła Serca Jezusowego, Częstochowa — Sejmikowa Szkoła Przemysłu Ludowego (koedukacyjna), Dąbrowa Górnicza — Państwowa Szkoła Górnicza i Hutnicza im. Staszica (męska), Dąbrowa Górnicza — 3-kl. Szkoła Handlowa Żeńska Stowarzyszenia Kupców Polskich, Imbramowice — Szkoła Rolnicza żeńska, Kielce — Salezjańska Szkoła Rzemiosł (męska), Kielce — 4-kl. Szkoła Handlowa Koedukacyjna Stowarzyszenia Kupców Polskich, Kielce — Niższa Szkoła Zawodowa Polskiej Macierzy Szkolnej, Klimontów — Szkoła Zawodowa Żeńska Stowarzyszenia „Nauka i Praca“, Koziegłowy — Szkoła Rolnicza żeńska, Kozienice — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Spółdzielcza Twa Popierania Wiedzy Spółdzielczej w Kozienicach, Łyszkowice — Szkoła Rolnicza żeńska, Maczki — Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa Towarzystwa Szkoły Przemysłowej (męska), Marjówka — Szkoła Gospodarczo-Rzemieślnicza Stowarzyszenia „Samopomoc“ (żeńska), Mokoszyn — Szkoła Rolnicza żeńska, Olkusz — Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa (męska), Ostrowiec Kielecki — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych, Ostrowiec Kielecki — Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska Polskiej Macierzy Szkolnej, Ostrowiec Kielecki — Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa przy Zakładach Sp. Akc. Wielkich Pieców (męska), Pilica — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej, Pińczów — Żeńska Szkoła Zawodowa Niższa Wydziału Powiatowego Sejmiku Pińczowskiego, Podzamcze — Szkoła Rolnicza męska, Radom — Państwowa Średnia Szkoła Techniczno-Kolejowa (męska), Radom — Średnia Szkoła Chemiczno-Garbarska Tow. Popierania Wiedzy Chem. Garbarskiej (męska), Radom — Miejska Szkoła Rzemiosł im. Kilińskiego (męska), Radom — Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska, Radom — 4-kl.

Męska Szkoła Handlowa Stowarzyszenia Kupców Polskich, Radom — 4-kl. Szkoła Handlowa Żeńska Stowarzyszenia Kupców Polskich, Radom — Niższa Szkoła Zawodowa Żeńska Polskiego Katolickiego Towarzystwa Opieki nad Dziewczętami, Radzice — Szkoła Rolnicza żeńska, Różnica — Szkoła Rolnicza żeńska, Skalka, poczta Bolesław — Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska Polskiej Macierzy Szkolnej, Sandomierz — Szkoła Zawodowa Żeńska Stowarzyszenia „Samopomoc“, Skarżysko-Kamienna — Szkoła Rzemieśniczo-Przemysłowa Towarzystwa Przyjaciół Szkoły Średniej (męska), Skarżysko-Kamienna — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Towarzystwa Przyjaciół Szkoły Średniej, Sosnowiec — Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska, Sosnowiec — 4-kl. Męska Szkoła Handlowa T. Płockiego, Sosnowiec — Szkoła Handlowa Żeńska im. Królowej Jadwigi — Towarzystwa Szkoły Średniej, Sosnowiec — Żeńska Szkoła Rzemiosł im. Ks. Kanonika Fr. Raczyńskiego — Towarzystwa Szkół Średnich, Sosnowiec — Szkoła Gospodarcza Żeńska im. Jeneralowej Hr. J. Zamoyskiej — Towarzystwa Szkół Średnich, Sosnowiec — Szkoła Rzemieśniczo-Przemysłowa męska, Stopnica — Niższa Szkoła Zawodowa żeńska, Suchedniów — Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska Stowarzyszenia „Nauka i Praca“, Trzyciąż — Szkoła Rolnicza męska, Wacyn — Szkoła Rolnicza męska, Zawiercie — Szkoła Rzemieśnicza Polskiej Macierzy Szkolnej (męska), Zawiercie — Szkoła Handlowa Żeńska Wandy Karczewskiej, Zawiercie — Średnia Szkoła Przemysłowa Żeńska, Zawichost — Męska Szkoła Rzemieśnicza Tow. Wych.-Oświat. „Przyszłość“ w Zawichoście, Zwolen — Szkoła Rolnicza (męska).

Województwo Krakowskie: Bachowice — Szkoła Rolnicza (żeńska), Biała — Państwowa 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa z 4-tą klasą specjalną, Biała — 3-letnia Średnia Szkoła Ogrodnicza Koedukacyjna, Brody — Kurs Społeczno-Rolniczy Związku Nauczycielstwa Polskiego, Czernichów — Państwowa Średnia Szkoła Rolnicza Męska, Grybów — Państwowa Szkoła Kołodziejsko-Kowska (męska), Jasło — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Stowarzyszenia Popierania Nauki Polskiego Handlu i Przemysłu, Jaworzno — Szkoła Zawodowa Gospodarstwa Domowego Towarzystwa Szkoły Ludowej im. J. Słowackiego, Kalwarja Zebrzydowska — Państwowa Szkoła Stolarska (męska), Kraków — Państwowa Szkoła Przemysłowa im. Staszica (męska), Kraków — Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska, Kraków — Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska (Oddział Semin. Gosp. Domowego), Kraków — Szkoła Średnia Zawodowa Żeńska im. św. Andrzeja, Kraków — Szkoła Mistrzów Maszynowych przy Państwowej Szkole Przemysłowej (męska), Kraków — Szkoła Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Przemysłowej (męska), Kraków — Szkoła Piwowska przy Państwowej Szkole

Przemysłowej (męska), Kraków — Instytut Administracyjno-Gospodarczy (koed. z siedzibą w Krakowie), Kraków — Szkoła Rzemiosł Towarzystwa Szkoły Rzemiosł (męska), Kraków — Salezjańska Szkoła Rzemielniczo-Przemysłowa (męska), Kraków — Szkoła Zawodowa dla dziewcząt żydowskich Towarzystwa „Ognisko Pracy“, Kraków — Miejska Szkoła Gospodarstwa Domowego (żeńska), Kraków — Szkoła Ekonomiczno-Handlowa (oddziały męski i żeński), Kraków — 2-kl. Szkoła Kupiecka Koedukacyjna Towarzystwa Szkoły Kupieckiej, Kraków — 1-roczone Kursy zawodowe przy szkole kupieckiej Tow. Szkoły Kupieckiej, Kraków — 1-rocza Koedukacyjna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Mieczysława Passakasa, Kraków — Prywatna Żeńska Szkoła Przysposobienia Kupieckiego K. Zimowskiego, Kraków — Prywatna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Stanisława Nycza (koeduk.), Kraków — Szkoła Zawodowa Żeńska „Strój“, Kraków — Szkoła Hotelarska, Łodygowice — Szkoła Rolnicza Żeńska, Łososina Górna — Szkoła Rolnicza Męska, Maków — Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska, Niepołomice — 3-kl. Koedukacyjna Miejska Szkoła Handlowa, Nowy Sącz — Szkoła Przemysłowa Żeńska Towarzystwa Szkoły Ludowej, Nowy Sącz — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Towarzystwa Szkoły Handlowej, Oświęcim — Salezjańska Szkoła Rzemiosł (męska), Pawlikowice — Szkoła Rzemiosł Towarzystwa „Powściągliwość i Praca“, Pilzno — Szkoła Rolnicza Męska, Podegrodzie — Szkoła Rolnicza Żeńska, Sułkowice — Państwowa Szkoła Zawodowa Przemysłu Żelaznego (męska), Szczakowa — Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska Koła im. T. Kościuszki — Towarzystwa Szkoły Ludowej, Świątniki Górne — Państwowa Szkoła Zawodowa Ślusarska (męska), Szynwałd — Szkoła Rolnicza żeńska, Tarnów — Państwowa 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa, Tarnów — Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego H. Rauscha, Tarnów — Szkoła Zawodowa Żeńska im. Marji Konopnickiej, Tarnów — Państwowa Szkoła Ogrodnicza (męska), Wadowice — 3-kl. Koedukacyjna Miejska Szkoła Handlowa, Zakopane — Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego (męska), Zakopane — Prywatna Sanatoryjna Koedukacyjna Szkoła Handlowa im. Bł. Ladysława z Gielniowa, Zakopane — Państwowa Szkoła Hotelarsko-Przemysłowa Żeńska, Zakopane — 1-rocza Szkoła Domowej Pracy Kobiet Fundacji Kórnickiej w Kuźnicach pod Zakopanem, Zbylitowska Góra — Seminarjum Gospodarcze Zgromadzenia Najświętszego Serca Jezusowego (żeńska),

C. Zakłady Kształcenia Nauczycieli.

Województwo Kieleckie: Częstochowa — Państwowe seminarjum Nauczycielskie męskie im. T. Kościuszki, Częstochowa — Pań-

stwowe seminarjum ochroniarskie, Częstochowa — Miejskie seminarjum nauczycielskie żeńskie, Dąbrowa Górnicza — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Romualda Traugutta, Jędrzejów — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie, Kielce — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Stefana Żeromskiego, Kielce — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Królowej Jadwigi, Marjówka — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego „Samopomoc“, Ostrowiec — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Tadeusza Kościuszki, Radom — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie, Radom — Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie, Sandomierz — Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie, Solec nad Wisłą — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie, Sosnowiec — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. A. Mickiewicza, Sosnowiec — Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Marji Konopnickiej, Zawiercie — Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. A. Osuchowskiego.

Województwo Krakowskie: Biała — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Grzegorza Piramowicza, Biała — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. św. Hildegardy, Bochnia — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Klementyny Hoffmannowej, Chrzanów — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie Towarzystwa Prywatn. Sem. Naucz. Żeńsk., Dębica — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Królowej Jadwigi — Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych, Gorlice — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Ks. Bronisława Świeykowskiego, Jordanów — Miejskie seminarjum nauczycielskie koedukacyjne im. św. Stanisława Szczepanowskiego, Kraków — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Grzegorza Piramowicza, Kraków — Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Józefy Joteykówny, Kraków — Państwowe seminarjum ochroniarskie, Kraków — Państwowy Wyższy Kurs Nauczycielski, Kraków — Państwowe Pedagogium, Kraków — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Fr. Preisendanza, Kraków — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Sebaldy Münnichowej, Kraków — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. św. Rodziny, Kraków — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie Instytutu Marji, Kraków — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie P. P. Prezentek im. A. Asnyka, Kraków — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Mikołaja Reja, Kęty — Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Królowej Jadwigi, Mielec — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Emilji Plate-równy, Nowy Sącz — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Marji Konopnickiej, Ropczyce — Miejskie seminarjum nauczycielskie żeń-

skie, Stary Sącz — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Jana Długosza, Stary Sącz — Prywatne seminarjum nauczycielskie im. św. Kingi, Tarnów — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. Jędrzeja Śniadeckiego, Tarnów — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. Bł. Kingi, Tarnów — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. św. Jadwigi, Tarnów — Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie im. św. Anieli — SS. Urszulanek, Wadowice — Miejskie seminarjum nauczycielskie żeńskie, Żywiec — Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie im. M. Konopnickiej.

D. Szkoły Specjalne.

Województwo Krakowskie: Kraków — Szkoła powszechna specjalna dla głuchoniemych (koedukacyjna), Kraków — Szkoła powszechna dla umysłowo upośledzonych (koedukacyjna).

E. Publiczne Szkoły Doksztalcające Zawodowe.

Województwo Kieleckie: Będzin — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa Nr. 1 przemysłowa koedukacyjna, Będzin — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa Nr. 2 handlowa koedukacyjna, Będzin — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa Nr. 3 ogólna męska, Częstochowa — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa Nr. 1 metalowo-drzewna męska, Częstochowa — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa Nr. 2 ogólna męska, Częstochowa — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa Nr. 3 żeńska, Częstochowa — Szkoła Doksztalc. Zawodowa dla cieśli i murarzy męska, Częstochowa — Szkoła Doksztalc. Zawodowa Centr. Zw. Rzem. Żydowskich męska, Czeladź — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa męska, Dąbrowa Górnicza — Kursy Techniczne Wieczorne Męskie T. K. T., Dąbrowa Górnicza — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa męska, Kielce — Szkoła Doksztalc. Zawodowa P. M. S. męska, Końskie — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa męska, Kozienice — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa męska, Miechów — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa męska, Olkusz — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa męska, Opoczno — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa męska, Ostrowiec Kiel. — Szkoła Doksztalc. Zawodowa Urzędu Starszych Zgrom. Cechów męska, Poręba — Szkoła Doksztalc. Zawodowa Stow. Mechaników Polskich z Ameryki męska, Radom — Publiczna Szkoła Doksztalc. Zawodowa Nr. 1, Radom — Szkoła Doksztalc. Zawodowa Handlowa Tow. Kupc. Polskich koedukacyjna, Radom — Szkoła Doksztalc. Zawodowa dla szewców i garbarzy Tow. Pop. Wiedzy Przem. Garb. męska, Radom — Szkoła Doksztalc. Zawodowa Gminy Żydowskiej, Radom — Kursy Wieczorowe Techniczne męskie Tow. Kur-

sów Techniczn., Sandomierz — Szkoła Dokszałc. Zawodowa Tow. Rzemieślniczego męska, Skarżysko-Kamienna — Szkoła Dokszałc. Zawodowa dla metalowców Tow. Techników męska, Skarżysko-Kamienna — Szkoła Dokszałc. Zawodowa ogólna Tow. Przyjaciół Szkół Średnich męska, Sosnowiec — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa Nr. 1 dla metalowców męska, Sosnowiec — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa Nr. 2 dla zawodów włókienniczych i spożywczych, Sosnowiec — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa Nr. 3 handlowa koedukacyjna, Sosnowiec — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa Nr. 4 przemysłowa i handlowa żeńska, Sosnowiec — Instytut Kursów Zawodowych Twa Popierania Szkolnictwa Zawodowego w Zagłębiu Dąbrowskiem, Sosnowiec — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa Nr. 5 ogólna koedukacyjna, Włoszczowa — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa męska, Zawiercie — Szkoła Dokszałcająca Zawodowa P. M. S. męska, Zagożdżon — Szkoła Dokszałcająca Zawodowa przy Państw. Wytwórni Prochu męska.

Województwo Krakowskie: Andrychów — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Biała — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa Nr. 1 ogólna męska, Biała — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa Nr. 2 żeńska, Biała — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa Nr. 3 handlowa koedukacyjna, Biała — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa Nr. 4 metalowo-drzewna męska, Biecz — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Bochnia — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Brzesko — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Brzeszcze — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Buczkowice — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Chrzanów — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Dąbrowa — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Dębica — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Gorlice — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Grybów — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Jasło — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa Nr. 1 męska, Jasło — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa Nr. 2 żeńska, Jaworzno — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Jordanów — Publiczna Szkoła Dokszałc. Zawodowa męska, Kalwaria Zebrzydowska — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa męska, Kęty — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa męska, Kraków — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa męska Nr. 1 dla blacharzy i monterów męska, Kraków — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa Nr. 2 dla krawców męska, Kraków — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa Nr. 3 dla krawców męska, Kraków — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa Nr. 4 dla szewców męska, Kraków — Publiczna Szkoła Dokszałcająca Zawodowa Nr. 5 dla fryzjerów koedukacyjna, Kra-

ków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 6 dla ślusarstwa maszynowego męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 7 dla ślusarstwa budowlanego męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 8 dla rzemiosł artyst. męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 9 dla rzemiosł budowl. męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 10 dla stolarstwa meblowego męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 11 dla stolarstwa budowlanego męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 12 dla szoferów i mechaników męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 13 dla elektrotechników męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 14 dla zawodów spożywczych męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 15 dla grafików męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 16 dla krawczyń i modn. żeńska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 17 dla bieliżn. żeńska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 18 ogólna żeńska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 19 przem.-handl. żeńska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 20 handlowa żeńska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 21 handlowa męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 22 handlowa męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 23 dla kuśnierzy męska, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 24 dla ogrodników, Kraków — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 25 dla bezdomnych chłopców Zakł. B-ci Albertynów, Kraków — Kursy Zawodowe dla Wychowawczyń Żydowskich, Krynica-Zdrój — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Krzeszowice — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Limanowa — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Łodygowice — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Maków Małop. — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Mielec — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Mszana Dolna — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Muszyna — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Myślenice — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Niepołomice — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Nowy Sącz — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 1 metalowo-drzewna męska, Nowy Sącz — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 2 odzieżowców męska, Nowy Sącz — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 3 handlowa koedukacyjna, Nowy Targ — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Oświęcim — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodo-

wa męska, Piaski Wielkie — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Pilzno — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Rabka — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Radomyśl Wielki — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Ropczyce — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Skawina — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Stary Sącz — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Sucha — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Szczakowa — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Szczucin — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Tarnów — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 1 metalowo-drzewna męska, Tarnów — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 2 ogólna męska, Tarnów — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 3 żeńska, Trzebinia — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Wadowice — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 1 męska, Wadowice — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa Nr. 2 żeńska, Wieliczka — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Wiśnicz Nowy — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Wojnicz — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Zakopane — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Zator — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Żabno — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska, Żywiec — Publiczna Szkoła Doksztalcająca Zawodowa męska.

Inspektoraty Szkolne.

Województwo Kieleckie: Będzin z siedzibą w Sosnowcu, Częstochowa, Kielce, Końskie, Miechów, Ostrowiec, Radom, Stopnica z siedzibą w Busku Kieleckim.

Województwo Krakowskie: Biała, Gorlice, Kraków (miasto), Kraków (powiat), Mielec, Nowy Targ, Nowy Sącz, Tarnów, Wadowice.

163.

Nr. O. 2248/33.

Kraków, dnia 11 października 1933 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, zakładów kształcenia nauczycieli oraz Inspektoratów szkolnych w Okręgu w sprawie

Księgi Pamiątkowej Ucznia-Żołnierza.

Zawiadamiam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 października 1933 r. Nr. II. S.

6359/33, że z inicjatywy Stowarzyszenia Wychowanków Państwowego Gimnazjum dla byłych wojskowych w Warszawie specjalny Komitet Redakcyjny przystąpił do prac przygotowawczych nad wydaniem Księgi Pamiątkowej Ucznia-Żołnierza.

Według planu Komitetu Redakcyjnego Księga Pamiątkowa ma objąć następujące działy:

a) Rola młodzieży szkolnej w walkach niepodległościowych od chwili rozbiorów, ze szczególnem uwzględnieniem okresu wielkiej wojny.

b) Rola poszczególnych szkół i grup młodzieży w walkach niepodległościowych.

c) Uczniowie-żołnierze polegli za Ojczyznę.

W Księdze Pamiątkowej chodzi wyłącznie o takich wychowanków szkół, którzy, będąc jeszcze uczniami, brali udział w walkach niepodległościowych.

Wydanie takiego dzieła uważa Ministerstwo za rzecz pożyteczną.

Aby ułatwić Komitetowi Redakcyjnemu opracowanie możliwie kompletnego wydawnictwa, zechcą Dyrekcje i kierownictwa szkół wszelkich typów przygotować w terminie do 1 września 1934 r. następujące materiały:

1) Krótką historję szkoły w związku z udziałem jej i jej wychowanków w walkach o niepodległość Polski, przyczem szczególny nacisk należy położyć na okres od r. 1914 do 1921. Dane dotyczące tych czasów winny obejmować:

a) Wykaz imienny uczniów poległych na polu walki w latach 1914-1921.

b) Przybliżoną przynajmniej liczbę uczniów, którzy brali udział w walkach niepodległościowych (1914—1921).

2) W związku z poruszanymi w historii szkoły faktami należałoby w miarę możliwości podać ich dokładny opis, uwzględniając takie dane, jak:

a) czy szkoła znajdowała się na terenie operacyj wojennych,

b) czy szkoła była czynna w czasie walk na pobliskich jej terenach,

c) czy szkoła była specjalnie szykanowana przez władze zaborcze, względnie przez nieprzyjaciela,

d) czy szkoła i jej uczniowie odgrywali w czasie walk niepodległościowych (1914—1921) jakąś wybitniejszą rolę, czy odznaczyli się w jakikolwiek sposób na polu walki zarówno na terenie, jak i poza terenem szkoły, ewentualnie poza obecnymi granicami Państwa. Tutaj należałoby wymienić nazwiska tych uczniów, a w miarę możliwości opisać także wypadki, w których się odznaczyli,

e) fotografie, ilustrujące czyn orężny młodzieży szkolnej.

3) Każde z wyszczególnionych wyżej zagadnień winno być traktowane oddzielnie. Nadto ze względu na wartość historyczną podawanego przez

szkołę materiału wszystkie fakty powinny być odpowiednio udokumentowane i zawierać w miarę możliwości:

- a) nazwiska i adresy uczestników walk, lub osób postronnych, mogących poświadczyć przytaczane informacje;
- b) adresy osób wymienionych w materiale, względnie ich rodzin;
- c) wykaz miejscowości, o których jest mowa w materiale, z określeniem ich położenia, o ile to są miejscowości mało znane;
- d) nazwisko i adres osoby odpowiedzialnej za prawdziwość opisanych faktów (opracowującej materiał);
- e) nazwiska osób i nazwy organizacji, któreby w razie potrzeby mogły udzielić dodatkowych informacji o udziale młodzieży szkolnej w walkach niepodległościowych.

Nazwiska osób (względnie instytucje), któreby mogły ściślej współpracować z Komitetem Redakcyjnym, lub w jakikolwiek sposób poprzeć jego działalność, — należy podać Komitetowi wraz z ich dokładnymi adresami.

Wszelką korespondencję, związaną z gromadzeniem potrzebnych materiałów, będą Dyrekcje i kierownictwa szkół kierować bezpośrednio pod adresem: mag. Zygmunt Żmigrodzki, Warszawa, Żórawia 34 m. 23.

Skompletowane w podanym wyżej terminie materiały należy również przesłać bezpośrednio Komitetowi Redakcyjnemu pod wyżej wskazanym adresem.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

169.

Nr. O. 2225/33.

Kraków, dnia 18 października 1933 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, rolniczych, Inspektorów szkolnych oraz Kierownictw szkół powszechnych w Okręgu

w sprawie

„Tygodnia Książki Polskiej“.

Z inicjatywy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego organizowana jest na koniec listopada b. r. akcja propagandowa w całym Państwie, mająca na celu krzewienie zainteresowania współczesną książką polską i współczesną literaturą polską. Akcja przeprowadzona będzie w „Tygodniu Książki Polskiej“, który wypadnie na czas od 26 listopada do 3 grudnia 1933 r.

Komitet Główny „Tygodnia Książki Polskiej“, w którego skład wchodzi jako prezes Wacław Sieroszewski, jako Wiceprezesi Juljusz Kaden Bandrowski, Stanisław Arct i Stefan Krzywoszewski, rozpoczął już wstępne prace i przystąpił do powołania Komitetów prowincjonalnych.

Ponieważ projektowana akcja ma doniosłe znaczenie kulturalne, polecam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 października 1933 r. Nr. I. Pol. 2637/33, aby Dyrekcje, PP. Inspektorowie Szkolni oraz Kierownictwa szkół wszelkiego typu zorganizowały dla młodzieży szkolnej w czasie trwania „Tygodnia“ prelekcje lub pogadanki na temat „Tygodnia Książki Polskiej“, jednakże bez uszczerbku normalnych zajęć szkolnych.

Jednocześnie proszę Nauczycielstwo o współpracę w Komitetach miejscowych, mających na celu propagowanie tej akcji.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

170.

Nr. O. 2249/33

Kraków, dnia 19 października 1933 r.

Do

Wydziałów, Biura Personalnego, Oddziału Rachunkowego w miejscu, Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, zakładów kształcenia nauczycieli oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie

ulgi w spłacaniu 6 proc. Pożyczki Narodowej.

Zawiadamiam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 października 1933 r. Nr. I. R. 9219/33, oraz pisma p. Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej z dnia 11 października r. b. Nr. 639/33, iż subskrybentom 6% Pożyczki Narodowej w tej liczbie także funkcjonariuszom państwowym, którzy wpłacili w okresie subskrypcji względnie którym potrącono już 1/6 należności za subskrybowane obligacje tytułem pierwszej raty będzie pozostała do spłacenia część rozłożona z urzędu na 10 rat miesięcznych. —

Subskrybenci, którzy zechcą spłacić resztę Pożyczki Narodowej w 5-ciu ratach miesięcznych, winni zgłosić w tej sprawie pisemne oświadczenia.

Subskrybentom, korzystającym z 10 rat, nie przysługuje prawo do bonifikaty, przewidzianej w § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia

7 września 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 507), zaś obligacje będą im wydane po uiszczeniu całej należności bez pierwszego kuponu, płatnego 1 lipca 1934 r.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

171.

Nr O. 2227/33.

Kraków, dnia 19 października 1933 r.

Do

**Inspektoratów szkolnych, Kierownictw publicznych szkół powszechnych
oraz szkół zawodowych dokształcających w Okręgu**

w sprawie

urzędowych przesyłek pocztowych.

W związku z wejściem w życie rozporządzenia z dnia 22 lipca 1933 r. o przesyłkach listowych urzędowych (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 448), — Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 13 października 1933 r. Nr. I. Org. 1481/48/33 wyjaśniło, że do urzędowej korespondencji publicznych szkół powszechnych mają zastosowanie postanowienia § 5 ustęp 2 powyższego rozporządzenia. —

Jeśli skutkiem niezorientowania się lub mylnej interpretacji omawianego rozporządzenia przez niektóre urzędy pocztowe zajdą przypadki odmówienia przyjęcia korespondencji publicznych szkół powszechnych w trybie wyżej wskazanym, należy zawiadomić o tem Kuratorjum z wyszczególnieniem konkretnych przypadków i podaniem nazwy urzędów pocztowych — celem spowodowania interwencji Ministra Poczt i Telegrafów. —

Powyższe wyjaśnienie odnosi się również do publicznych szkół dokształcających zawodowych.

Według postanowienia cytowanego rozporządzenia Kierownictwa publicznych szkół powszechnych oraz szkół dokształcających zaopatrzą wysyłaną urzędową korespondencję odciskiem pieczęci, adresem, numerem nadawanego pisma oraz napisem „Zwykła” lub „Zwykła za zwrotnem poświadczeniem odbioru” lub też „Zwykła za dowodem doręczenia” albo „Polecona” lub „Polecona za zwrotnem poświadczeniem odbioru”. —

Na przesyłkach listowych, wysyłanych przez Kierownictwa tych szkół należy na stronie zewnętrznej podać nazwę (firmę) nadawcy, jego adres, oraz umieścić napis „Na wezwanie urzędowe” lub „W wykonaniu ustawowego obowiązku”.

Korespondencję urzędową, wysyłaną przez te Kierownictwa, doręcza się zapomocą książek odbiorczych. Opłatę pocztową za tę korespondencję uiszcza adresat, naklejając na książki odbiorczej, w pojedynczej wysokości, odpowiednie znaczki pocztowe.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r

172.

Nr. BP. 31522/33.

Kraków, dnia 26 września 1933 r.

Do

Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych i Miejskiej oraz Inspektoratów szkolnych w Okręgu

w sprawie

zaliczek na uposażenie w związku z Pożyczką Narodową.

Ministerstwo Skarbu pismem L. D. III 15637/1/33 w związku z okólnikiem Komisarza Generalnego 6% Pożyczki Narodowej z dnia 7 września 1933 r. Nr. 5 zarządziło w porozumieniu z Panem Prezesem Rady Ministrów, co następuje:

„Funkcjonariuszom państwowym i zawodowym wojskowym, którzy zgłoszą subskrypcję na 6% Pożyczkę Narodową, może władza asygnująca uposażenie służbowe zmniejszyć względnie wstrzymać na okres czasu uiszczenia rat na pożyczkę, potrącanie rat spłaty zaliczki na uposażenie, przyznanej przed terminem subskrypcji.

Odnosne zarządzenia wydadzą właściwe władze naczelne.

Postanowienia pktu VII okólnika Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 lipca 1933 r. Nr. 42-2/10 w sprawie zaliczek na uposażenie pozostają w mocy“.

Na tej podstawie Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 14 września 1933 r. Nr. BP. 13698/33 zalecił wstrzymanie na okres czasu uiszczenia rat na Pożyczkę Narodową, potrącania rat, dokonywanych na spłatę zaliczki na uposażenie, przyznanej przed terminem subskrypcji, wszystkim tym funkcjonariuszom, którzy zgłoszą subskrypcję na 6% Pożyczkę Narodową w wysokości od 75 procent miesięcznego uposażenia wzwyż. Jeżeli jednak wysokość miesięcznej raty Pożyczki Narodowej nie osiągała kwoty obecnie potrącannej na spłatę zacią-

gniętej pożyczki na uposażenie, to powstała w ten sposób nadwyżkę będzie się potrącać na spłatę zaliczki na uposażenie.

Zwracam przytem uwagę, że, jak wynika z powyższych zarządzeń, raty zaliczek, udzielonych po terminie subskrypcji Pożyczki Narodowej, będą potrącane normalnie, t j. w pełnej kwocie, przypadającej do spłaty w odpowiednich ratach miesięcznych.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki w. r.*

173.

Nr. BP. 32614/33.

Kraków, dnia 28 września 1933 r.

Do

**Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych oraz zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu
w sprawie
czynszów za mieszkania funkcjonarjuszów państwowych.**

Kontrola, przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli, wykazała, że zachodzą wypadki użytkowania przez funkcjonarjuszów państwowych lokali w budynkach państwowych bezpłatnie.

Wobec powyższego i zgodnie z pismem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 11 kwietnia 1933 r. Nr. BZ. 17/19/27, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśniło rozporządzeniem z dnia 24 kwietnia 1933 r. Nr. BP. 5192/33 (Okólnik Nr. 56), że na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 października 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 849) wolne od opłaty są jedynie mieszkania reprezentacyjne, zaś za inne mieszkania, przydzielone funkcjonarjuszom państwowym tak w budynkach państwowych jak i przez Skarb Państwa wynajętych, winny być pobierane czynsze, za mieszkania służbowe w wysokości dodatku mieszkaniowego, a za niesłużbowe w wysokości, obliczonej zgodnie z § 3 i 4 wyżej wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów.

Pozatem wolne od opłaty są mieszkania, przydzielone funkcjonarjuszom, pełniącym obowiązki dozorców domów państwowych tam, gdzie obowiązek ten przewidują lokalnie obowiązujące umowy zbiorowe, oparte na postanowieniach Nadzwyczajnych Komisji Rozjemczych, powoływanych na podstawie ustawy z dnia 16 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 324).

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki w. r.*

174.

Nr. II. 10397/33.

Kraków, dnia 16 września 1933 r.

Do

**Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących państwowych i prywatnych,
oraz Inspektorów szkolnych w sprawie
prac Komisji Porozumiewawczych w roku szkolnym
1933/34.**

Najpilniejszym zadaniem na terenie szkół w bieżącym roku szkolnym jest realizacja nowego ustroju i nowych programów. Zależy ona przede wszystkim od dokładnego zapoznania się przez nauczycieli z treścią nowych programów i wniknięcia w ich ducha, jak również od współdziałania nauczycieli wszystkich szkół.

Do zorganizowania prac, zmierzających do realizacji programów w szkołach danej miejscowości, powołane są w pierwszym rzędzie Komisje Porozumiewawcze.

Z tego względu Komisje Porozumiewawcze winny w bieżącym roku szkolnym położyć szczególniejszy nacisk na organizowanie lekcji pokazowych i konferencji polekcyjnych z udziałem nauczycieli szkół powszechnych i średnich w I klasie gimnazjalnej i w V i VI klasie szkoły powszechnej. W tej ostatniej, jakkolwiek nie posiada ona nowych programów, wspólne lekcje pokazowe i konferencje będą miały na celu zapoznanie nauczycieli szkół średnich z materiałem uczniów kl. VI, nauczycieli zaś szkół powszechnych z wymaganiami programów kl. I nowego gimnazjum.

W organizowaniu prac na danym terenie winny Komisje Porozumiewawcze, uwzględniając warunki miejscowe, wprowadzić w grę wszystkie czynniki, które realizację programów mogą ułatwić i zapewnić im możliwie najlepsze wyniki (pomoc władz, samorządu, instytucyj społecznych, pracowni szkolne, biblioteki i t. d.).

Komisje Porozumiewawcze winny również zwrócić baczną uwagę na informowanie miejscowego społeczeństwa o ustroju szkolnym i o założeniach i pożytku nowych programów.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

Nr. II. 10518/33.

Kraków, dnia 23 września 1933 r.

Do**Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu w sprawie
rejonów i planu pracy ognisk metodycznych.**

Do rejonu ognisk metodycznych wchodzi nauczyciele (lki) państwowych i prywatnych gimnazjów, oraz seminarjów nauczycielskich w wymienionych niżej miejscowościach. Równocześnie podaje się do wiadomości częściowy plan pracy ognisk.

1. Ognisko języka polskiego w państwowym gimnazjum I. im. B. Nowodworskiego w Krakowie: Chrzanów, Kraków, Oświęcim, Rakowice, Wieliczka.

Kierownik: prof. Dr. Franciszek Bielak.

Lekcje pokazowe: w piątek w kl. VIIIa na trzeciej lekcji, w sobotę w kl. Ia na drugiej i trzeciej lekcji.

Pracownia: we wtorek od 17—19 godz., w piątek od 12—13 godz.

2. Ognisko geografii w państwowym gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Częstochowie: Będzin, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Jędrzejów, Kielce, Olkusz, Miechów, Szczekociny, Sosnowiec, Zawiercie.

Kierowniczką: prof. Jadwiga Jakubowska.

Lekcje pokazowe: we wtorek w kl. I. na trzeciej lekcji, w sobotę w kl. V. na drugiej lekcji.

Czytelnia i pracownia we czwartek od 17—18 godz.

Zebrania grupowe we czwartek po pierwszym i piętnastym każdego miesiąca o godz. 17.

3. Ognisko geografii w państwowym gimnazjum X. żeńskim im. Królowej Wandy w Krakowie: Biała, Jordanów, Kęty, Kraków, Nowy Targ, Zakopane, Żywiec.

Kierowniczką: prof. Dr. Stanisława Niemcówna.

Lekcje pokazowe: w poniedziałek w kl. VIa na czwartej i piątej lekcji, we wtorek w kl. I. na piątej i szóstej lekcji oraz we czwartek na pierwszej lekcji.

Pracownia i poradnia metodyczna: w poniedziałek od 12.30 do 13.30 g. i we środę od 11—12.30 godz.

4. Ognisko przyrody w państwowym gimnazjum IV. im. H. Sienkiewicza w Krakowie: Brzesko, Dąbrowa pod Tarnowem, Jordanów,

Kraków Gimn. IV, VI, Kaplińskiej, SS. Urszulanek, Seminar. Instytutu Marji, Münnichowej, św. Rodziny, Myślenice, Nowy Targ, Rabka, Ropczyce, Tarnów, Wadowice, Zakopane, Zbylitowska Góra.

Kierownik: prof. Adam Dziurzyński.

Lekcje pokazowe: w poniedziałek w kl. Ib na trzeciej lekcji, we czwartek na pierwszej i drugiej lekcji. Pracownia i poradnia metodyczna: w poniedziałek na czwartej lekcji, we czwartek na trzeciej lekcji.

Z czytelnia można korzystać w godzinach poradni, popołudniowe godziny ogłosi się w styczniu 1934 po skompletowaniu czasopism i książek.

5. Ognisko fizyki w państwowym gimnazjum VIII. im. A. Witkowskiego w Krakowie: Bochnia, Brzesko, Dąbrowa pod Tarnowem, Jordanów, Kraków Gimn. III, IV, VIII., Myślenice, Nowy Targ, Rabka, Ropczyce, Staniątki, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zbylitowska Góra. Kierownik: prof. Wincenty Janik.

Lekcje pokazowe: W poniedziałek w kl. VII. na pierwszej i drugiej lekcji.

Poradnia metodyczna: we środę od 10—12 g., a w poniedziałek od 9.40 od 10.35.

Czytelnia i pracownia: we czwartek od 16—19 godz.

6. Ognisko matematyki w państwowym gimnazjum IV. im. H. Sienkiewicza w Krakowie: Będzin, Biała, Bochnia, Brzesko, Chrzanów, Dąbrowa Górnicza, Kęty, Miechów, Olkusz, Oświęcim, Sosnowiec, Wadowice, Zawiercie, Żywiec.

Kierownik: prof. Jan Leśniak.

Lekcje pokazowe: we czwartek w kl. Ia na piątej lekcji, w piątek w kl. VIa na czwartej lekcji, w sobotę w kl. VIIa na trzeciej lekcji.

Poradnia metodyczna: w sobotę od 17.15—19 g.

Czytelnia: we wtorek i sobotę od 17.30—19 g.

7. Ognisko zajęć praktycznych w państwowym gimnazjum VIII. im. A. Witkowskiego w Krakowie: Biała, Chrzanów, Jordanów, Kęty, Kraków, Myślenice, Nowy Targ, Oświęcim, Rakowice, Staniątki, Wieliczka, Zakopane, Żywiec.

Kierownik: prof. Michał Sowiński.

Lekcje pokazowe: w poniedziałek na pierwszej i drugiej lekcji, we środę na piątej i szóstej lekcji.

Poradnia metodyczna: we wtorek od 11—13 g. i we czwartek od 11—13 godz.

Biblioteka i pracownia: w sobotę od 17—19 g.

Sekcja robót kobiecych: Kierowniczką prof. Marja Bothe w państwowym seminarjum nauczycielskim żeńskim.

Lekcje pokazowe: w sobotę w kl. I. w gimnazjum Instytutu Marji, ul. Pędzichów 6, na trzeciej i czwartej lekcji, w piątek na I. Kursie seminarjum ochroniarskiego, ul. Podwale 6, na pierwszej i drugiej lekcji. Poradnia metodyczna: we wtorek, środę, czwartek i piątek w czasie wielkiej pauzy w pracowni, ul. Podwale 6.

Konferencje grupowe w pierwszy piątek każdego miesiąca o godz. 17 w pracowni, ul. Podwale 6.

8. Ognisko rysunków w państwowym gimnazjum VIII. im. A. Witkowskiego. Rejon identyczny z rejonem ogniska zajęć praktycznych. Kierownik: prof. Tadeusz Waśkowski.

Lekcje pokazowe: we wtorek w kl. IVb na piątej i szóstej lekcji, w piątek w kl. Ib na piątej i szóstej lekcji.

Poradnia metodyczna: w niedzielę od 11—13 g.

Biblioteka i czytelnia: w niedzielę od 11—13 g.

Kuratorjum zachęca gorąco p. p. nauczycieli do częstego korzystania z pomocy ognisk.

Kuratorjum nie jest w możności zwracać uczestnikom kosztów podróży i diet, związanych z przyjazdem na konferencje, urządzane przez ogniska.

Z urzędzeń ognisk mogą korzystać wszyscy nauczyciele Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki w. r.*

176.

Nr. II. 10044/33.

Kraków, dnia 15 września 1933 r.

Do

Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, pp. Przewodniczących Komisji egzaminacyjnych na nauczycieli szkół powszechnych w Okręgu w sprawie taks i opłat szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.

Z mocą obowiązującą od dnia 20 sierpnia 1933 r. zarządziło Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 6 września 1933 r. Nr. I. R. 6542/33 (Okólnik Nr. 125) pobieranie następujących taks i opłat szkolnych:

A. W państwowych szkołach średnich ogólnokształcących i klasach gimnazjalnych, utworzonych przy państwowych zakładach kształcenia nauczycieli.

1. Taksa za egzamin wstępny do klasy pierwszej lub wyższej	10 zł
2. Taksa za egzamin wstępny z różnicy programów	10 zł
3. Taksa za egzamin prywatny, zdawany w państwowej szkole średniej (w okręgach, w których te egzaminy istnieją)	10 zł
4. Taksa za egzamin dojrzałości w szkołach średnich państwowych i prywatnych	12 zł
5. Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów	60 zł
6. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów	15 zł
7. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego	5 zł
8. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości	10 zł
9. Taksa administracyjna roczna dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do państwowej szkoły średniej	220 zł. 223 zł

B. W państwowych zakładach kształcenia nauczycieli (seminarja nauczycielskie, kursy nauczycielskie, pedagogja, wyższe kursy nauczycielskie, Instytut Nauczycielski, Instytut Pedagogiki Specjalnej, seminarja ochroniarskie, szkoły ćwiczeń przy tych zakładach) oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.

10. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego, jak również duplikatu złożenia części egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych	5 zł
11. Taksa za wydanie duplikatu: świadectwa dojrzałości, dyplomu na nauczyciela szkoły powszechnej, świadectwa ukończenia seminarjum ochroniarskiego, świadectwa egzaminu uzupełniającego względnie pełnego egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, świadectwa praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, świadectwa z wyższego kursu nauczycielskiego, dyplomu z ukończenia Instytutu Pedagogiki Specjalnej	10 zł
12. Taksa za pełny egzamin na dyplom na nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów	60 zł
13. Taksa za uzupełniający egzamin na dyplom na nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów	40 zł
14. Taksa za egzamin dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych:	
a) z jednej grupy przedmiotów lub z jednego przedmiotu artystyczno-technicznego	10 zł

b) z dwóch grup zdawanych łącznie	15 zł
c) z trzech grup zdawanych łącznie	20 zł
d) z czterech i więcej grup zdawanych łącznie	25 zł
15. Taksa za egzamin na świadectwo praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych	60 zł
16. Taksa za egzamin eksternów na wyższych kursach nauczycielskich, zdawany w całości w jednym terminie	40 zł
17. Taksa za jedną część egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich	20 zł
18. Taksa za dwie części egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich zdawane łącznie	30 zł
19. Taksa administracyjna, roczna	80 zł

Taksy, wymienione w punktach 1, 2 i 3, powinny być uiszczone za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe szkoły, przed przystąpieniem ucznia (nicy) do egzaminu. Taksy te, wzięte łącznie, Dyrekcje szkół rozdzielają pomiędzy egzaminatorów, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach; sumy uzyskane od uczniów z tego tytułu powinny być podawane w liście wypłat wynagrodzeń dla egzaminatorów.

Taksy, wymienione w punktach 4, 5 i 6, za egzamin dojrzałości uczniowie szkół państwowych wpłacają na konto czekowe szkoły, z którego Dyrekcje zebrane sumy przelewają jednorazowo na rachunek Kuratorjum, zaś Dyrekcje szkół niepaństwowych zebrane taksy wpłacają do P. K. O. na właściwe konta Izby Skarbowych, względnie Kas Urzędów Skarbowych, na rachunek funduszu specjalnego Kuratorjum Okręgu Szkolnego pod nazwą „taksa administracyjna“.

Dyrekcje szkół zarówno państwowych jak i niepaństwowych przesyłają Kuratorjum wykazy uczniów (nic), od których taksy te zostały pobrane, nadto Dyrekcje szkół państwowych podają datę i Nr. czeku dokonanego przelewu, a Dyrekcje szkół niepaństwowych dołączają dowód wpłaty łącznej kwoty.

Eksterni wpłacają taksy za egzamin dojrzałości bezpośrednio na rachunek funduszu specjalnego Kuratorjum Okręgu Szkolnego pod nazwą „Taksa administracyjna“ również za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe Izby Skarbowej lub Kasy Urzędu Skarbowego.

Taksy, wpłacone przez uczniów, zwrotowi zasadniczo nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach 4, 5 i 6, i to tylko w tym wypadku, gdy uczeń (ekstern) z powodu zasłabnięcia lub choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, co winno być stwierdzone świadectwem lekarskim, egzaminowi poddać się nie może, względnie po

wpłaceniu taksy do egzaminu dopuszczony nie zostanie. Zwrotu taks dokonywują Kuratorja Okręgów Szkolnych we własnym zakresie działania.

Taksy, wymienione w punktach 7, 8, 10 i 11, stanowią dochód Skarbu Państwa i powinny być wpłacane przez zainteresowanych znaczkami stemplowymi, które Dyrekcja szkoły nakleja na wydanym duplikacie i kasuje.

Taksy, wymienione w punktach 12, 13, 14, 15, 16, 17 i 18, są przeznaczone na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminów i na wynagrodzenie egzaminatorów. Zasady podziału taks są określone w regulaminach odpowiednich egzaminów.

Część dochodu z taks, wymienionych w punktach 9 i 19, w szkołach średnich ogólnokształcących oraz klasach gimnazjalnych przy państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w wysokości 75%, zaś w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w wysokości 50% — Dyrekcje szkół przelewają za pośrednictwem P. K. O. na właściwe konta Izb Skarbowych lub na konta Kas Urzędów Skarbowych, na rachunek funduszu specjalnego Kuratorjum Okręgu Szkolnego pod nazwą „taksa administracyjna“, zaś pozostałą część w szkołach średnich ogólnokształcących oraz klasach gimnazjalnych przy państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w wysokości 25%, a w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w wysokości 50% — Dyrekcje szkół zatrzymują do swojej dyspozycji na pokrycie wydatków przewidzianych w zatwierdzonych przez Kuratorjum rocznych planach finansowo-gospodarczych.

Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe, dołączone do okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. IR. 6418/32 z dnia 8 lipca 1932 r. (Dz. Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 58, rok 1932).

Od taks, wymienionych w punktach 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 i 18, oraz od różnicy między taksą dla uczniów dawnych i nowowstępujących w kwocie zł 3 (punkt 9) nikt zwolnionym być nie może. Zwolnień można udzielać jedynie od taksy za egzamin dojrzałości eksternów i od taksy administracyjnej.

Od taksy za pełny egzamin dojrzałości eksternów mogą być zwolnieni w połowie kandydaci zupełnie niezdolni oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych, a także i sami funkcjonariusze państwowi i wojskowi zawodowi. Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10% wszystkich kandydatów, dopuszczonych do egzaminu, przyczem pierwszeństwo mieć winny dzieci niezdolnych inwalidów wojennych oraz niezdolni inwalidzi wojenni. Od taksy za egzamin dojrzałości eksternów zwalnia Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Taksy administracyjne, wymienione w punktach 9 i 19, powinny być wpłacane w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, jednak najpóźniej do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

Z ulgowej taksy administracyjnej w wysokości 50% normalnej taksy, wskazanej w punktach 9 i 19, korzystają dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, o ile wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku.

Dzieci rodziców niezamożnych, o ile wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, mogą korzystać z częściowego zwolnienia od taksy administracyjnej w wysokości nieprzekraczającej ulgowej taksy dla urzędników państwowych.

W wypadkach zupełnego ubóstwa mogą być stosowane zwolnienia od opłaty taksy administracyjnej w całości, w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych.

Od taksy, przewidzianej w punkcie 19, nie mogą być zwolnieni słuchacze wyższych kursów nauczycielskich, Instytutu Pedagogiki Specjalnej i Instytutu Nauczycielskiego, korzystający z urlopu płatnego.

Określonych wyżej ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od opłaty taksy administracyjnej udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postępami w nauce na to zasługują. Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się do decyzji Rady Pedagogicznej, w wypadku odmówienia zwolnienia, do Kuratorium, które rozstrzyga ostatecznie.

Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania ulg w opłacie i zwolnień od opłaty częściowych lub całkowitych, a to: w szkołach średnich — ogólnokształcących oraz klasach gimnazjalnych przy państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w granicach 20%, w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w granicach 25% sumy, którą Dyrekcja szkoły powinna uzyskać z opłat, gdyby wszystkie dzieci urzędników państwowych i wojskowych zawodowych — płaciły połowę taksy, a pozostałe — całą takse. Gdyby jakieś wyjątkowe względy zmuszały Radę Pedagogiczną do udzielenia ulg i zwolnień na kwotę wyższą, niż wyżej wskazana, winny Dyrekcje Szkół uzyskać na to zgodę Kuratorium Okręgu

Szkolnego, występując z wnioskami w I półroczu do dnia 1-go listopada, a w II półroczu do dnia 1 kwietnia.

Poza tem Kuratorjum będzie zarządzało zwolnienie od taksy dzieci w tych szkołach ćwiczeń, które jako szkoły powszechne, są włączone do normalnej sieci szkolnej i do których dzieci są kierowane przez władze nadzorujące wykonanie przepisów o obowiązku szkolnym. W takich wypadkach dzieci, zwolnionych w szkole ćwiczeń, nie wlicza się do wyżej określonej normy.

Decyzja Rady Pedagogicznej o udzieleniu ulgowej taksy administracyjnej oraz o częściowem lub całkowitem zwolnieniu od taksy następuje do dnia 20 października na skutek podania, wniesionego do Dyrekcji szkoły przez rodziców lub opiekę domową ucznia, w terminie najdalej do dnia 20 września. Dyrekcja szkoły może żądać uzupełnienia podania zaświadczeniem o stanie majątkowym.

Funkcjonariusze państwowi i wojskowi zawodowi nie składają podań o udzielenie ulgowej taksy administracyjnej. Dyrekcja szkoły może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia świadectwa o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonariuszem państwowym.

Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od taksy w jednym półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następsem półroczu szkolnem, o ile istnieją nadal warunki, od których zależy zwolnienie. Uczniowie nie zwolnieni od taksy obowiązani są wpłacić ją ratami półrocznemi bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rady Pedagogicznej najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

Nowowstępujący uczniowie w pierwszym półroczu szkolnem od żadnych opłat nie mogą być zwolnieni. Nie dotyczy to dzieci funkcjonariuszów państwowych i zawodowych i wojskowych. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, Kuratorjum Okręgu Szkolnego będzie udzielało w drodze wyjątku ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od nich nowowstępującym uczniom w I-em półroczu szkolnem.

W sprawach, związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taksy oraz umarzaniem w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks decyduje Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego zarządzenia Ministerstwo uchyliło wszystkie dotychczasowe rozporządzenia, dotyczące taks szkolnych w szkołach, objętych niniejszem zarządzeniem.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r

Nr. II. 10780/33.

Kraków, dnia 4 października 1933 r.

Do

Dyrekcji prywatnych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu w sprawie zmiany zarządzenia o udziale niepaństwowych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w kosztach wzmożonej opieki.

Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 25. IX. 1933 r. Nr. I. R. 7332/33 (Okólnik 136) zmieniło z mocą obowiązującą od początku roku szkolnego 1933/34 część drugą ustępu drugiego zarządzenia z dnia 15 września 1930 r. Nr. II. 12411/30 w sprawie udziału niepaństwowych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w kosztach, wynikających ze wzmożonej opieki władz szkolnych, zaczynającą się od słów „Takse tę“ aż do słów „Ministerstwo W. R. i O. P.“ i nadało jej brzmienie następujące:

„Takse tę będą szkoły wpłacać do Pocztowej Kasy Oszczędności na właściwe konta Izby Skarbowych lub Kas Urzędów Skarbowych na rachunek funduszu specjalnego odnośnego Kuratorjum Okręgu Szkolnego pod nazwą „Taksa administracyjna“. O dokonanych wpłatach będą szkoły każdorazowo zawiadamiały właściwe Kuratorjum“.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

KONKURSY

z terminem czterotygodniowym od daty ukazania się niniejszego Nru Dziennika Urzędowego.

Rada Szkolna Powiatowa w Częstochowie ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia posad kierowników w następujących szkołach:

6-kl. w Lipiu,

5-kl. w Rędzinach,

2-kl. w Rybnej.

Podania należy wnosić do Inspektoratu Szkolnego w Częstochowie.

Inspektor Szkolny w Busku Kieleckim ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia posad kierowniczych:

- 1) w 5-klasowej szkole powszechnej w Szańcu,
- 2) w 3-klasowej szkole powszechnej w Potoku, gm. Potok,
- 3) w 3-klasowej szkole powszechnej w Skrobaczowie, gm. Szczytniki.

Podania należyte udokumentowane należy wnosić w drodze służbowej na ręce Inspektora Szkolnego w Busku Kieleckim.

Inspektor szkolny w Mielcu ogłasza konkurs na stanowisko kierownika 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Zdziarcu.

Szkoła posiada własny budynek drewniany ze skromnem mieszkaniem dla kierownika szkoły.

Należyte udokumentowane podania należy wnosić do Inspektoratu Szkolnego w Mielcu.

Inspektor szkolny w Wadowicach ogłasza konkurs na stanowisko kierownika 7-kl. publicznej szkoły powsz. w Sieprawiu, budynek murowany z mieszkaniem służbowem o 2 pokajach i kuchni; do użytku kierownika 1 mórg gruntu. — Wymagany W. K. N.

179.

KOMUNIKATY.

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa WR. i OP. III. z dnia 8 maja 1933 r. Nr. III. RP. — 2682/33 przestała istnieć Państwowa Szkoła Zawodowa Spisko-Orawska w Nowym Targu jako odrębna jednostka organizacyjna i została połączona z Państwową Szkołą Hotelarsko-Przemysłową w Zakopanem.

Zawiadamia się, że Drukarnia Państwowa w Warszawie pismem z dnia 6 października 1933 r. Nr. 4657/K. powierzyła Księgarni Gebethnera i Wolffa w Zakopanem sprzedaż świadectw i druków szkolnych.

W związku z uroczystym obchodem w miesiącu październiku b. r. 10-letniej działalności L. O. P. P. będzie dla uczącej się młodzieży wygłoszonych szereg kulturalno-oświatowych odczytów, oraz pogadanek na temat naszego lotnictwa i naszych bohaterów przestworzy, którzy rozsławili imię Polski na cały świat.

Komitet Odbudowy Wojskowego Kościoła (Po-Trynitarzkiego) w Wilnie na Antokolu, mając na względzie powyższe, wydał portret bohaterów naszego lotnictwa, ś. p. k. ap. Fr. Żwirki i inż. St. Wigury.

Rozmiar portretu 30×40 cm., obydwaj bohaterzy na jednym portrecie, z nadrukiem „Inż. St. Wigura i por. Fr. Żwirko, zwycięzcy Challengeu w 1932 r., poległi śmiercią bohaterską pod Cierlickiem w czasie lotu z Polski do Czech w dniu 11 września 1932 r.

Cena jednego egzemplarza zł. 3, naklejonego na kartonie zł. 5.

Dochód, osiągnięty ze sprzedaży portretów, przeznacza Komitet na wyżej wymieniony kościół.

Zarząd Główny L. O. P. P. wydaje miesięcznik p. t. „Biuletyn Gazowy“, poświęcony sprawom obrony przeciwlotniczo-gazowej zagranicą, i pragnie rozpowszechnić go wśród personelu nauczycielstwa szkół powszechnych i średnich oraz uczniów szkół średnich, a zwłaszcza w szkołach technicznych i zawodowych.

„Biuletyn Gazowy“ przynosi stale najnowsze wiadomości z zakresu organizacji i techniki O. P. L. G. zagranicą oraz omówienia wszelkich nowych wydawnictw polskich i obcych w tym zakresie, jest on wydawnictwem bardzo pożytecznem i zasługującym na poparcie, tem więcej, że cena jego wynosi zaledwie 4 zł rocznie.

Rozpowszechnienie „Biuletynu Gazowego“ wśród młodzieży szkolnej i nauczycielstwa przyczyni się niewątpliwie do przygotowania obrony przeciwlotniczo-gazowej w szkołach i będzie zarazem ważnym środkiem propagandowym w szerokich warstwach społeczeństwa.

Zaleca się przeto to wydawnictwo.

Przy najbliższej sposobności Kuratorjum prześle Dyrekcjom po 1 egzemplarzu tego miesięcznika, natomiast PP. Inspektorom Szkolnym po kilkanaście egzemplarzy celem przydzielenia ich szkołom powszechnym według swego uznania.

S. Stendig: „System pedagogiczny G. Kerschensteinera“. Cieszyn 1933 r. (str. 30).

W powyższej broszurze autor przedstawia zasadnicze zagadnienia, stanowiące istotę systemu pedagogicznego Kerschensteinera. Porusza kolejno: pojęcie

szkoły pracy, wychowanie państwowe, moralne, typologię i aksjomat kształcenia. Podkreśla pokrewieństwo myśli Kerschensteinera z innymi wielkimi pedagogami, przede wszystkim z Pestalozzim, dalej z Försterem i innymi. Wprowadza przytem bibliografię, dotyczącą omawianych zagadnień, zwłaszcza w związku z wychowaniem państwowem.

Broszura jest ciekawa dla zorientowania w zagadnieniach pedagogicznego systemu Kerschensteinera.

Wojewódzki Komitet Obchodu Roku Sobieskiego w Tarnopolu opracował źródłowo i wykonał przez Zakłady Graficzne około 100 kompletów herbów i inicjałów Batorego, Sobieskiego, Piłsudskiego i Mościckiego, które z okazji uroczystości Sobieskiego i Batorego, przypadających w tym roku, rozsprzedał po cenie własnych kosztów na terenie Województwa Tarnopolskiego, Lwowskiego i Stanisławowskiego. — Pozostał niewielki zapas dla innych Województw.

Zaleca się Dyrekcjom i Kierownictwom szkół nabywanie tych herbów dla szkolnych świetlic, bibliotek.

Do nabycia w Wojew. Komitecie Obchodu Roku Sobieskiego w Tarnopolu (Urząd Wojewódzki). Cena 5 zł (8 tablic łącznie).

S. Banach, W. Sierpiński, W. Stożek: Arytmetyka i geometria. Dla V klasy szkoły powszechnej.

S. Banach, W. Sierpiński, i W. Stożek: Arytmetyka. Dla I kl. gimn. Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa. 1933.

Nowe te podręczniki, dostosowane ściśle do programu ministerjalnego, odznaczają się wybitną łatwością i przejrzystością układu. Pisane w miarę możliwości w sposób elementarny, dostępne są nawet dla słabszych uczniów, którzy mogą korzystać z nich bez, lub co najwyżej z minimalną pomocą nauczyciela. Dotyczy to głównie charakteru definicji i twierdzeń, które są tak sformułowane, by ich uściślanie nie stawiało najmniejszych trudności. W myśl postulatów programu uwzględniają podręczniki tendencje korelacyjne z innymi przedmiotami, dając pokaźną ilość odpowiednich ćwiczeń. Rysunki objaśniające tekst, są nadzwyczaj starannie opracowane. Materiał podręczników jest podany w takim zakresie, który praktycznie może i powinien być wyczerpany.

T. Sierzputowski i S. Klebanowski: Rachunki. Dla I klasy szkoły powszechnej. 1933. Str. 20 nlb. + 28. Zł. 0.70.

T. Sierzputowski i S. Klebanowski: Rachunki. Dla II klasy szkoły powszechnej. 1933. Str. 64. Zł. 1.—

Obydwa podręczniki są ściśle przystosowane do nowego programu Min. W. R. i O. P. To przystosowanie dotyczy zarówno materiału nauczania, jakoteż ducha programu. Przystosowanie podręczników do tendencji programowych ujawnia się przede wszystkim w doborze tematów do pogadanek rachunkowych, ćwiczeń i zagadnień.

Rachunki dla I klasy w swej pierwszej części zawierają liczne i różnorodne ilustracje, które mogą być punktem wyjścia do pogadek rachunkowych, względnie do sugerowania zapytań. Ilustracje te są skomponowane tak, aby mogły służyć jako materiał do tak zw. łącznego nauczania.

Rachunki dla II klasy zawierają oprócz ilustracji, sugerujących zabawy rachunkowe, bardzo obfity i różnorodny zespół zagadnień. Tematy do zagadnień są dobierane w myśl psychologicznych wytycznych nowych programów; stopniowo i systematycznie wprowadzają dziecko w krąg zainteresowań bezpośrednich, a potem najbliższych pośrednich. Dużem ułatwieniem dla nauczyciela, a zarazem i dla dzieci, jest załączony na końcu książki kalendarzyk.

Objętość obu książeczek, jako też i liczba ćwiczeń i zagadnień jest skrupulatnie przystosowana do rzeczywistych możliwości przerobienia materiału nauki, licząc się z pojemnością umysłową dziecka średnio uzdolnionego.

St. Pawłowski: *Geografja Polski. Dla I klasy gimnazjalnej. Z mapką i 51 ilustracjami.* 1933. Str. 176. Zł. 2.10. Książnica-Atlas.

Autor podzielił swój podręcznik w myśl programu ministerjalnego na dwie części. W pierwszej rozważył elementy geografji Polski, podając przy każdym z nich zwięzły i jasny wykład z geografji ogólnej, objaśniający także pojęcia i terminy podstawowe. W ten sposób przeszedł położenie Polski, jej granice, obszar, rzeźbę, geologję, klimat i sieć rzeczną, wydzielił krainy geograficzne, omówił płody kopalne i gleby, oraz dał zarys biogeografji i historii osadnictwa, połączony z opisem ludności i jej rozmieszczenia. Uwzględnił wreszcie Polaków poza granicami Polski.

Część druga podręcznika poświęcona jest opisowi krain geograficznych, które są w szkole podstawą nauki geografji regionalnej Polski. Szesnaście rozdziałów, obejmujących pokolei wszystkie regiony, zapoznaje ucznia ze zjawiskami geograficznymi i ich rozmieszczeniem. Specjalną zaś uwagę poświęcił autor przyswojeniu i spopularyzowaniu współczesnych poglądów nauki na zagadnienia, oraz zaznajomieniu ucznia z najaktualniejszymi kwestjami życia polskiego, których badanie wchodzi w szeroki zakres nowoczesnej geografji.

John Bennet: „Skowronek”. Powieść dla młodzieży z czasów Szekspira. Książnica-Atlas. 1933. Przekład St. Honeski.

Postać Williama Szekspira mało znaną jest w literaturze dla młodzieży. Luke tę wypełnia „Skowronek” (Laster Skylark) Benneta. Szekspir coprawda nie jest bohaterem tej powieści, która na barwnem tle historycznem z czasów panowania w Anglii Elżbiety Tudor przedstawia przygody małego chłopaka, porwanego przez pewnego aktora z prowincji do Londynu. Od pierwszych jednak niemal kart książki mówi się o Szekspirze i to raz po raz i autor odmalowuje postać wielkiego dramaturga w rysach wysoce sympatycznych i wrażliwych się w pamięć.

Mały Nick Attwood, zwany Skowronkiem, którego dzieje stanowią główną treść książki, jest dzielnym chłopakiem, odznaczającym się silnym charakterem i spokojną, cierpliwą wytrwałością, dzięki której osiąga swój zamierzony cel — powrotu do domu i gorąco ukochanej matusi. Przekład staranny.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Szybowiec w szkole średniej.

(Dobór tworzywa i organizacja pracy).

O znaczeniu szybownictwa czytaliśmy zapewne niemało. Wiadomo, że na tem polu jesteśmy poza Niemcami na drugim miejscu w świecie. Jest to sukces potężny, jak na nasze młode państwo. Zawdzięczamy go głównie pracy słuchaczy politechnik z lwowską na czele, która stworzyła akademię szybowcową w Bezmiechowej. Praca ta od sześciu, o ile się nie mylę, lat objęła siecią organizacyj szybowcowych całą Polskę. Dowodem jej ważności i potrzeby jest fakt, że wojskowość szkoli początkujących pilotów na szybowcach, chcąc zaoszczędzić na materiale, wiadomo, bardzo drogim i sile pędnej, tudzież szkolić w lotach żaglowych (bez użycia silnika), podpatrzonych na locie ptaków drapieżnych.

W rozmowach z kolegami po fachu słyszałem zdanie, że budowa szybowca w ramach szkoły średniej napotyka, jeśli już nie na nieprzewidywane, to w każdym razie na duże trudności. Celem mego referatu jest przekonać kolegów, że te trudności są do pokonania przy mocnej i dobrej woli.

Jakie znaczenie wychowawcze, choćby z punktu widzenia myśli państwowej, ma zbudowanie siłami uczniów nie modelu latającego, ale szybowca — nie potrzebuję uzasadniać.

Garść uwag, które poniżej zaznaczam na wyraźne żądanie p. Franciszka Buczkowskiego, instruktora zajęć praktycznych przy Min. W. R. i O. P., niech posłużą chętnym kolegom, jako szczere wskazówki bez celów osobistych.

Przed trzema laty jeden z naszych uczniów na podstawie planów niemieckich z dokładną instrukcją zbudował z pomocą kilku kolegów, przy pomocy finansowej hr. Raczyńskiego — szybowiec.

Czas czterech miesięcy i słabe wyrobienie techniczne wykonawców były przyczyną, że przy pierwszych wzlotach po poświęceniu zgruchotał się doszczętnie, bez możności naprawy. Pozostała jednak śmiała myśl, której wykonania podjąłem się. Po podglądnięciu metody wykonania w warsztatach studentów Politechniki lwowskiej i po otrzymaniu od nich planów technicznych rozpocząłem prace wstępne.

Zapytacie koledzy o stronę finansową zapewno? — Otóż dzięki zabiegom Dyrekcji otrzymaliśmy wydatne zapomogi od Państwowego i Wojewódzkiego Komitetu L. O. P. P. (Warszawa, Kraków), następnie z Ministerstwa Komunikacji i M. W. R. i O. P. Przy zakupach wszędzie otrzymaliśmy znaczne zniżki. Otwarcie dodam, że koszt tworzywa oraz szkolenia dwóch maszyn uczniów-pilotów, jako przyszłych instruktorów, pokryliśmy

w zupełności z powyższych źródeł. — Ceny tworzywa w ogólności trudno dziś dokładnie określić. Typ szkolny, dający największą gwarancję bezpieczeństwa dla początkujących, który zbudowaliśmy (C. W. III.), kosztował nas około tysiąca złotych (przed dwoma laty). Obecnie mamy już inne typy, mniejsze, prostsze w budowie, tańsze. Zwracam uwagę, że umiejętne i wytrwałe kwestowanie musi wydać dobre rezultaty.

Dobór tworzywa.

1. Drewno, 2. klejonka, (dykta, deszczyna), 3. płótno na pokrycie, 4. cellon na usztywnienie płótna, 5. okucia (stal, żelazo), 6. drut stalowy, 7. gwoździe, 8. klej, 9. lakier bezbarwny, 10. amortyzatory gumiane i 11. potrzebne narzędzia.

1. Zaczynam od najważniejszej części, t. j. od drewna. Potrzebną jest sucha sosna z terenów jałowych, górskich o gęstych bardzo i równych słojach (a 1 mm.) niesmolna, niezsiniąta, niekręta, i bez sęka. Trzeba za sosną się dobrze i często daleko oglądać, przerzucić stopy desek. Często tylko części z deski są użyteczne. Ilość da się z planów obliczyć. Przycięcie odpowiednich listewek uskutecznić na dobrych obrabiarkach maszynowych. Początkowo należy pilnować wymiarów i kierunku słoików. Listewki o jednakowych wymiarach wiązać drutem z obawy przed paczeniem. T. zw. ślepe tworzywo, potrzebne do uzupełnienia niektórych wewnętrznych części, daje jakiegokolwiek miękkie drewno względnie odpadki n. p. lipa.

2. Klejonka. Wystarczy olcha, lepsza brzoza, jednak znacznie droższa. Rodzaje grubości wskaże rysunek techn. Przy zakupie zażądać ofert. Rozpięcie cen jest bardzo znaczne. Wybrałem nataną firmę B-ci Konopackich w Mostach woj. Białostockie. Towar był b. dobry. Przy obliczeniach dodać znaczny plus na odpadki, by uniknąć powtórnego zamówienia, które opóźnia pracę. Gatunek klejonki: lotnicza.

3. Pokrycie (sprawa późniejsza) sprowadziliśmy z firmy B-ci Czeczowiczka z Andrychowa ze znacznym opustem. Gatunek „nankin“ żółty, gęsty i gruby t. zw. surówka szer. 185 cm. Nie jest to materiał lotniczy, jednak w zupełności wystarczy, a jest ze cztery razy tańszy i lżejszy od płótna lnianego, lotniczego. Obliczenia powierzchni również z plusem na pasy krawędziowe i na żeberkach.

4. Cellon bezbarwny lub kolorowy, po pertraktacjach z wojskowością (tak zwany cellon wybrakowany) sprowadziliśmy jednak z firmy Plage-Laśkiewicz z Lublina jako najtańszy. Materiał łatwo palny. O ile zgęstnieje rozpuścić acetonem. Smarować w dobrze ogrzanym pokoju w zimie, a w lecie w upalny dzień na przeciągu, ze względu na ostry gryzący zapach. Potrzeba na C. W. III. około 100 klgr.

5. Okucia odpowiednie zakupiliśmy z Sekcji Szybowcowej Studentów Politechniki lwowskiej, a niektóre z parku lotniczego w Krakowie.

6. Gwoździe — na miejscu z wyjątkiem 7 mm. wych. też ze Lwowa.
7. Klej. Lotniczym klejem jest „Certus“. Ilość około 15 klgr. Cena puszeki kilowej około 3 zł. — Warszawa—Poznań.
8. Lakier bezbarwny t. z. powozowy, puszka 1 kg. około 7 zł. 2—3 klgr. na części drzewne odkryte. Można go użyć po cellonie na płyty nośne.
9. Amortyzatory, krążki gumowe (zależnie od konstrukcji) w składach technicznych n. p. Inż. Wiśniewski, Lwów.
10. Narzędzia: dwie płatnice z grzbietem małe do dykty po 3 zł., obcegi kombinowane, młoteczki, taśma miernicza 2-metrowa, tarniki, pilniki, strugi, węgielnicze, wiertarka ręczna mała, magnez, do zbierania gwoździ i t. p. Do szablonów potrzebne są suche, niespaczone, dokładnie wystrugane deski różnej długości.

Organizacja pracy.

Tworzymy kółko szybowcowe z chętnych, jednak, natyle zaawansowanych w nauce, by im zajęcia popołudniowe nie szkodziły. Ilość: 10—15-tu. Układamy rozkład zajęć codziennych po dwie godziny i rozpisujemy codziennie dyżury dwóch do trzech na zmianę. Na sobotę, względnie przed dniem wolnym od nauki wydzielamy ich więcej (sami się wproszą) i rozdzielamy pracę na grupy. Lekcja taka wymaga należytego przygotowania uczącego, by potrafił kontrolować dokładność pracy. Nie można tu przepuścić żadnego błędu. Z czasem z najzdolniejszych wytworzą się przodownicy, którym można powierzyć daną część pracy, dodając do pomocy słabszych, czy nowicjuszków. Pamiętam wypadki, że daną część pracy (stery, lotki) przerabiano trzy razy, a pomimo tego pracowano chętnie, wiedząc, że niedokładność pomści się później. Chcę tu podkreślić moment wychowawczy. Początki będą trudne, jednak już po 1—2 tygodni stwierdzimy z przyjemnością, że słomiany początkowo zapal nie gaśnie, lecz przeradza się w systematyczność. Nazwałbym go zimnym ogniem, który wytrwał przez cały rok. Stwierdzam, że pracujący chłopcy, poza jednym wyjątkiem, są dziś bardzo sumiennymi uczniami. Po miesiącu takiej pracy już zdolniejsi orjentowali się nieźle w zawitych często planach i pracowali prawie samodzielnie, co nieraz dyskretnie podkreślałem. — Warto obserwować, jak bywalcy traktują swych podwładnych i nowicjuszy, jaka się wytwarza harmonja w pracy, jak sobie nawzajem pomagają, jak się krzyżują uwagi, spostrzeżenia, jak się kontrolują, jak sobie ostrzą języki na tej grupie, która przerabia po raz drugi dany szczegół. Czasem rozmowa przybierała formy intymne, więc o kłopotach domowych czy szkolnych. — Dziś z perspektywy prawie roku z przyjemnością wspominam tą bezinteresowną pracę, którą traktowałem jako miły wypoczynek po obowiązkowej rannej. Poświęcałem

lekko długie nocne godziny ślęczenia nad planami, by się należycie przygotować samemu. Kłopotalem się, czy im nie braknie listewek odpowiednich, gwoździ, czy potrzebnego wcześniej okucia, lub odpowiedniej klejonki czy szablonu.

Jak się przedstawiała taka sobotnia lekcja?

Konieczną jest do pracy osobna sala duża i szafka na inwentarz podręczny. Sala ubrana rycinami samolotów szybowców i planami. Szablony gotowe. Dyżurny rozdał narzędzia i rozrabia certus w obciętej flaszce. Omalwiam z grupami na podstawie planów pracę, wskazuję na dokładniejsze czy trudniejsze momenty. Odpowiedzialny za całość pracy grupy kierownik (nie mianowany, lecz milcząco uznany przez grupę) zapytuje o to czy owo. Po rozdzieleniu pracy dyskretnie obserwuję, w koniecznych razach służę radą, czy pomagam, a w wolnych chwilach przygotowuję szablony na przyszły dzień. Drobne masowe szablonowe prace wykonują najmłodsi, których w wolnych chwilach przydzielam grupom do potrzymania, czy podania narzędzi. Gdy grupa kończy pracę, kontroluję, względnie zabezpieczam sklejone części przed spaceniem do jutra. Montaż danej części jest dość uroczysty; pomagają wszyscy i da się odczuć duże zadowolenie, jeśli drobne części grupowe dobrze się łączą. — Składamy narzędzia. Chłopcy dostają skromny podwieczorek (sobota). Przodownicy zostają i układamy wspólnie program pracy na jutro. Gdy nie mogłem być obecny na której z lekcji, na prośbę chłopców, co podkreślam, pozwalałem im samym pracować, naturalnie, po dokładnych instrukcjach przodownika, odpowiedzialnego za jakość pracy i narzędzia.

Stwierdzam, że jednostki, które szukały w tej pracy sensacji czy względów, szybko odpadały same. Chłopcy, którzy wytrwali do końca w pracy, przedstawiają dla późniejszego życia zahartowany w przeciwnościach materiał, z którego wyrosną dobrzy, w pełnem tego słowa znaczeniu obywatele państwa.

Pragnę, by moje jasne i proste słowa obudziły wśród kolegów brzemienne w czyn — myśl.

Władysław Zieliński.

Prenumerata roczna zł 6, półroczna zł 3. — Numer pojedynczy 50 groszy.
Ceny ogłoszeń: Cała strona 120 zł, pół strony 60 zł, ćwierć strony 30 zł.

Konto w P. K. O. Nr. 402.001.

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Drukarnia „Czasu” w Krakowie pod zarządem Leopolda Wójcika.